

Силабус курсу СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД



Освітньо-професійна програма:

«Соціальна Педагогіка»

Галузь знань: 01 – Освіта/Педагогіка

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Кількість кредитів: 3.

Дні занять: згідно розкладу

Консультації: вівторок 14.00-16.00, ауд. 232

Рік навчання: 1. Семестр: 2.

Мова викладання: українська

Форма навчання: денна/заочна

Викладач курсу	доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Олексюк Наталія Степанівна
Контактний телефон	+380662125355
E-mail	nataliya_oleksiuk@ukr.net
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	кредити ЄКТС –3 (90 год.)

Опис дисципліни

Дисципліна «Соціально-педагогічний супровід» спрямована на аналіз теоретичних і методичних засад соціально-педагогічного супроводу, його змісту та особливостей використання у роботі з різними категоріями осіб і сімей.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/1	Сім'я як об'єкт соціально-педагогічного супроводу. Складні життєві обставини.	Аналізувати: сім'ю як відкриту соціальну систему; ознаки сім'ї; умови життєдіяльності сім'ї; чинники ризику функціонування сім'ї. Характеризувати складні життєві обставини. Обґрунтовувати роль сім'ї у становленні особистості. Пояснювати соціальне виховання особистості як важлива умова запобігання виникнення складних життєвих обставин.	Презентації, питання, вправи, тести
2/1	Зміст поняття «соціально-педагогічний супровід». Соціально-педагогічний супровід як різновид	Розуміти зміст соціальної (соціально-педагогічної) роботи з сім'єю та особою, її мету та завдання. Характеризувати напрями соціальної	Презентації, питання, вправи, тести

	соціального супроводу.	(соціально-педагогічної) роботи з сім'єю та особою: соціальна допомога, соціальний захист, соціальне забезпечення, надання соціальних послуг, соціальне посередництво. Розуміти сутність поняття «соціальні послуги»; аналізувати види соціальних послуг: соціальна підтримка, соціальне обслуговування, соціальний патронаж, соціальний супровід. Характеризувати види соціального супроводу. Розуміти сутність понять «соціальний супровід», «соціально-педагогічний супровід»: мета і завдання. Знати та обґрунтовувати показники взяття сім'ї (особи) під соціальний (соціально-педагогічний) супровід. Розуміти основні принципи соціального (соціально-педагогічного) супроводу сім'ї та особи. Знати права та обов'язки соціального педагога у процесі соціального (соціально-педагогічного) супроводу сім'ї та особи.	
2/1	Характеристика процесу соціально-педагогічного супроводу.	Аналізувати етапи соціального (соціально-педагогічного) супроводу сім'ї та особи. Знати ресурси соціального (соціально-педагогічного) супроводу сім'ї та особи. Розуміти та обґрунтовувати критерії і показники ефективності соціального (соціально-педагогічного) супроводу сім'ї та особи.	Презентації, питання, вправи, тести
2/1	Соціально-педагогічний супровід сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах.	Характеризувати види сімей з дітьми, які потребують соціально-педагогічної підтримки (самостійна робота). Знати фактори ризику здоров'я і розвитку дітей, які виховуються в сім'ях, що перебувають у СЖО. Аналізувати: показники ризику; рівні ризику. Характеризувати дитячі бездоглядність і безпритульність як наслідок дисфункційності сім'ї. Розробляти технології соціально-педагогічного супроводу (соціально-педагогічної підтримки) сімей з дітьми, які опинилися у СЖО та оцінка їх ефективності.	Презентації, питання, вправи, тести
2/2	Соціально-педагогічний	Позиціонувати неповну сім'ю як об'єкт	Презентації,

	<p>супровід неповних сімей. Специфіка соціально-педагогічного супроводу батьківської сім'ї.</p>	<p>соціально-педагогічного супроводу. Характеризувати батьківську сім'ю як вид неповних сімей. Знати особливості функціонування батьківської сім'ї. Позиціонувати позитивно-спрямовану життєдіяльність батьківської сім'ї як мету її соціально-педагогічного супроводу. Аналізувати соціально-педагогічний супровід батьківської сім'ї: принципи, напрями, форми, методи та засоби. Обґрунтовувати зарубіжний досвід соціально-педагогічного супроводу батьківської сім'ї.</p>	<p>питання, вправи, тести</p>
2/2	<p>Соціально-педагогічний супровід неповнолітніх в умовах виховної колонії.</p>	<p>Характеризувати підліткову злочинність як актуальну соціально-педагогічну проблему. Знати причини здійснення правопорушень і злочинів неповнолітніми та наслідки злочинної поведінки неповнолітніх (самостійна робота). Аналізувати психолого-педагогічні особливості неповнолітніх злочинців; особливості організації життя неповнолітніх засуджених в умовах виховної колонії. Обґрунтовувати зміст соціально-педагогічного супроводу неповнолітніх засуджених. Розуміти організацію індивідуальної роботи з неповнолітніми у процесі їх соціально-педагогічного супроводу у виховних колоніях.</p>	<p>Презентації, питання, вправи, тести</p>
2/2	<p>Соціально-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами.</p>	<p>Обґрунтовувати актуальність проблеми інтеграції дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітній простір. Характеризувати поняття «особливі освітні потреби», «діти з особливими освітніми потребами», «інтеграція», «інтеграція дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітній простір» в психолого-педагогічній літературі. Знати законодавче забезпечення соціально-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами (самостійна робота). Розуміти зміст соціально-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами у процесі їх інтеграції у загальноосвітній простір.</p>	<p>Презентації, питання, вправи, тести</p>

2/2	Соціально-педагогічний супровід сімей з дітьми з особливостями розвитку.	Обґрунтовувати специфіку життєдіяльності сімей з дітьми з особливостями розвитку. Знати форми і методи соціально-педагогічного супроводу сімей з дітьми особливостями розвитку. Розуміти організацію соціально-педагогічної роботи з сім'ями з дітьми з особливостями розвитку (самостійна робота).	Презентації, питання, вправи, тести
2/2	Соціально-педагогічний супровід дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківської опіки.	аналізувати актуальність проблеми соціально-педагогічного супроводу дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківської опіки. Розуміти особливості соціалізації дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківської опіки. Характеризувати взаємодію соціального педагога та дітей-сиріт (дітей, позбавлених батьківської опіки) як умова ефективності соціально-педагогічного супроводу. Знати зміст, форми і методи соціально-педагогічного супроводу дітей-сиріт (дітей, позбавлених батьківської опіки). Аналізувати особливості соціально-педагогічного супроводу дітей-сиріт в державних і альтернативних формах опіки (піклування).Знати ресурси соціально-педагогічного супроводу дітей-сиріт (дітей, позбавлених батьківської опіки). Характеризувати критерії та показники результативності соціально-педагогічного супроводу дітей-сиріт (дітей, позбавлених батьківської опіки).	Презентації, питання, вправи, тести,
2/2	Соціально-педагогічний супровід жертв насильства.	Розуміти сутність, причини та наслідки насильства над дитиною. Знати законодавче та нормативно-правове забезпечення соціально-педагогічного супроводу дітей-жертв різних видів насильства. Позиціонувати професійний портрет фахівця, який здійснюватиме соціально-педагогічний супровід дитини-жертви насильства (самостійна робота). Аналізувати зміст, форми та методи соціально-педагогічного супроводу дитини-жертви жорстокої поведінки.	Презентації, питання, вправи, тести

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; уміння спілкуватися усно та в письмовій формі державною мовою; володіти базовими навичками комунікації іноземною мовою; здійснювати ділову комунікацію з метою отримання інформації, необхідної для вирішення завдань діяльності..
ЗК 2	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вдосконалення наявних професійних умінь та навичок відповідно до вимог професійного середовища, розвивати нові професійно-значущі якості; адекватно оцінювати позитивні зміни у професійній діяльності та оволодіння новими знаннями та методами професійної діяльності
ЗК 3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; розуміти основні концепції, теорії та факти для прогнозування стратегії професійної діяльності, дотримання етичних стандартів у соціальнопедагогічній діяльності; визначати шляхи вирішення моральних проблем та приймати адекватне професійне рішення в етичних питаннях; постійно працювати над власними цінностями, поглядами.
ЗК 11	Здатність до зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, знань та пояснень, які їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, а також до осіб, які навчаються.
ФК 13	Здатність до координації зусиль різних організацій соціально-педагогічної сфери щодо вирішення соціальних проблем і завдань в інтересах соціального захисту представників груп ризику; застосовувати технології соціально-педагогічної роботи з різними категоріями суб'єктів, організувати і координувати волонтерську діяльність на засадах академічної культури та доброчесності..
ФК 14	Володіння навичками диференціації соціально-педагогічної роботи з клієнтами із врахуванням їх національно-культурного, вікового, гендерного і соціального статусу та індивідуально-психологічних характеристик; організація і проведення заходів із профілактики соціально-педагогічних проблем, котрі порушують або гальмують нормальну життєдіяльність особи, сім'ї, групи, громади та суспільства в цілому.
ФК 15	Здатність до використання професійно профільних знань в галузі соціології, психології, педагогіки, права, менеджменту, інших наук для діагностики, прогнозування, проектування і моделювання соціальних процесів і явищ у контексті соціального захисту населення, формування, відновлення або розвитку життєвих ресурсів і благополуччя клієнтів; здатність до розробки нових методологічних і методичних підходів з урахуванням цілей і завдань соціально-педагогічної діяльності з різними її об'єктами та суб'єктами
ФК 16	Посередництво між клієнтами та структурами, що надають послуги, з метою максимізації соціальнопедагогічних ресурсів відповідно до потреб та інтересів споживачів послуг.
Програмні результати навчання	
ПРН 10	Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність; організувати та здійснювати проектно-прогностувальну та моніторингову діяльність, професійно аналізувати соціально-педагогічні ситуації, процеси і явища за допомогою якісної і кількісної методології, працювати з різними джерелами наукової інформації.
ПРН 11	Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації; визначати, аналізувати та пояснювати соціальні явища, ідентифікувати соціально-педагогічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання; здійснювати консультативну діяльність, пропонувати власні способи вирішення соціальних завдань і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
ПРН 12	Обирати необхідні технології соціально-педагогічної роботи як систему прийомів і засобів

	соціально-педагогічного впливу, прогнозувати умови, що забезпечуватимуть оптимальний розвиток особистості.
ПРН 13	Застосовувати моделі розвитку громад, ініціювати громадські дискусії, слухання, спрямовані на оптимізацію соціального захисту і соціального обслуговування населення; вивчати та застосовувати стандарти соціально-педагогічних послуг для різних категорій клієнтів, долати дискримінаційні практики та впроваджувати антидискримінаційну політику в навчальних закладах, організаціях, службах та установах.

Рекомендовані джерела

1. Алексеенко Т.Ф. Робота з сім'ями, які потребують професійної соціально-педагогічної підтримки. К., 2007. 84 с.
2. Аналітичний звіт: Моніторинг соціального супроводу сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах. К.: Держсоцслужба, 2006. 136 с.
3. Аносова А. В. та ін. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб.: у 2-х част. Ч. II. Ознаки вразливості та специфіка підтримки сім'ї та дитини. К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 348 с.
4. Бевз Г. М., Кузьмінський В. О., Нескучаєва О. І. Прийомна сім'я: методика створення і соціального супроводу: Науково-методичний посібник. К.: Центр стратегічної підтримки, 2003. 92 с.
5. Бевз Г.М. Прийомна сім'я: соціально-психологічні виміри. Київ : «Слово», 2010. 214 с.
6. Бевз Г. М. Складові психологічної готовності прийомних батьків до заміщувальної опіки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. *Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України*. За ред. Максименко С.Д. К.: 2003. Т.V, ч.4. С.23–31.
7. Бондаренко Т. В., Вакуленко О. В., Комарова Н. М. Методичні рекомендації для соціальних працівників щодо соціального супроводу випускників соціальних закладів (зокрема інтернатних закладів) / К.: Держсоцслужба, 2006. 168 с.
8. Бондаренко Т. В., Комарова Н. М., Пеша І. В. Посібник для соціальних працівників щодо підготовки та соціального супроводу прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу. К.: Держсоцслужба, 2006. Кн. 2. 180 с.
9. Зберегти сім'ю. Соціальна робота з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах / автори-упорядники: Мороз О.М., Постолук Г.І., Семигіна Т.В., Шепіленко О.С. К.: ЕКМО, 2008. 160 с.
10. Зверева І.Д. Соціальний супровід сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах: Методичний посібник. К. : Держсоцслужба, 2006. 104 с.
11. Іванова І. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг). К. : Університет «Україна», 2018. 302 с.
12. Іващенко К. В., Коцур І. В. Технології соціальної роботи за місцем проживання: навч. посібник. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2015. 101 с.
13. Капська А.Й., Олексюк Н.С., Калаур С.М., Фалинська З.З. Соціально-педагогічна робота з проблемними сім'ями: посібник. Тернопіль: Астон, 2010. 304 с.
14. Капська А.Й., Пеша І.В. Соціальний супровід різних категорій сімей і дітей : Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 232 с.

15. Кияниця З. П., Петрочко Ж. В. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології. К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.

16. Комарова Н. М., Пеша І. В. Посібник для соціальних працівників щодо підготовки та соціального супроводу прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу. К.: Держсоцслужба, 2006. Кн. 1. 118 с.

17. Комарова Н.М., Пеша І.В. Методичні рекомендації для соціальних працівників, державних службовців щодо розвитку сімейних форм виховання. К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2006. 92 с.

18. Олексюк Н.С. Соціальна підтримка сімей, які перебувають в складних життєвих обставинах: досвід і перспективи. Соціальна робота: виклики сьогодення : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 18-19 квітня 2019 р.) // Зб. наук. пр. Тернопіль, 2019. 307 с. С. 158–162.

19. Олексюк Н.С. Зміст роботи соціального педагога в центрі соціально-психологічної реабілітації: досвід і перспективи. Social Work and Education. Vol. 7, No. 2. Ternopil-Aberdeen, 2020. pp. 236-243. DOI: 10.25128/2520-6230.20.2.3.10.

20. Робота з сім'ями, які потребують професійної соціально-педагогічної підтримки. Тренінговий курс для спеціалістів соціальної сфери / За заг. ред. Т.Ф.Алексєенко. К.: Основа-Принт, 2007. 128 с.

21. Створення та соціальний супровід прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу : навч.-метод. комплекс / За заг. ред. Г.М.Лактіонової, Ж.В.Петрочко. К.: Науковий світ, 2006. 270 с.

22. Толстоухова С. В., Яременко О.О., Вакуленко О. В. та ін. Технології роботи з різними категоріями клієнтів центрів соціальних служб для молоді : Методичний посібник. К.: ДЦССМ, Державний ін.-т проблем сім'ї та молоді, 2003. 88 с.

23. Технології створення та функціонування прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу. Збірник методичних матеріалів. / авт. кол. Г.М.Бевз, А.Й.Капська, Н.М.Комарова та ін. К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2003. 88 с.

24. Трубавіна І. М. Соціальний супровід неблагополучної сім'ї. Науково-методичні матеріали. К. : ДЦССМ, 2003. 86 с.

Політика оцінювання

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим; бали, отримані на занятті, сумуються і визначають загальну кількість балів за модульний контроль.

Політика щодо термінів та перескладання завдань: завдання, які виконуються з порушенням встановлених термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. До перескладання модулю/модулів студент допускається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Зафіксовані порушення норм доброчесності під час складання підсумкового контролю є підставою для розгляду на засідання Комісії з питань етики та академічної доброчесності університету.

Оцінювання

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усне обговорення, розгляд питань, завдання	80
Залік – тести	20

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	зараховано
B	85-89	
C	75-84	
D	65-74	
E	60-64	
FX	35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
F	1-34	не зараховано з обов'язковим повторним курсом